

מדינת ישראל¹

משרד המשפטים

המשנה ליועצת המשפטי לממשלה
(משפט ציבורי-חוקתי)
ירושלים: ט' טבת תשפ"ג
02 ינואר 2023
תיקנו: 803-98-2022-000055
סימוכין: 803-99-2023-000367

לכבוד
שרי הממשלה ה-37

שלום רב,

הנדון: הגברת הייצוג ההולם בדרג מנכ"לים ובמשרדי הממשלה

כמקובל עם הקמת ממשלה חדשה, ולקראת המינויים החדשים שיבוצעו במשרדיכם, אבקש לפנות אליכם בנושא שבנדון, כדלקמן:

1. נדמה, שאין צריך להרחיב בדבר החשיבות שיש בהגברת העמידה בחובת הייצוג ההולם במשרות בכירות בשירות המדינה, של נשים בפרט וכן של אוכלוסיות ומגזרים שונים, בכלל הדרגות והמקצועות במשרדי הממשלה. זאת, לרבות בדרג מנכ"ל משרד ממשלתי, נוכח בכירות התפקיד, חשיבותו והיקף השפעתו על המדיניות הממשלתית.

2. בכל הנוגע לייצוג הולם לנשים נקבעה הוראת חוק ייחודית לעניין זה - סעיף 6 לחוק שיווי זכויות האשה, התשי"א-1951, קובע את החובה לתת ביטוי הולם בנסיבות העניין, לייצוגן של נשים בסוגי המשרות ובדירוגים השונים בקרב העובדים, ההנהלה, הדירקטוריון והמועצה בגופים ציבוריים, ובכלל זה במשרדי הממשלה וביחידות הסמך השונות. כן נקבע, כי אם לצורך ביצוע הוראה זו נדרשת העדפת אישה, תינתן העדפה כאמור אם המועמדים בני שני המינים הם בעלי כישורים דומים.

בסעיף 16 לחוק זה נקבע כי בוועדת בדיקה ממשלתית, בוועדה ציבורית ובצוות שמינו הממשלה, ראש הממשלה, שר, סגן שר או מנהל כללי של משרד ממשלתי, יינתן ביטוי הולם, בנסיבות העניין, לייצוגן של נשים ממגוון קבוצות האוכלוסייה. כוונת המחוקק הייתה להבטיח בהקשר זה כי במעגל מקבלי ההחלטות יכללו נשים המשתייכות למגזרים שונים בחברה הישראלית. השיעור הראוי של הייצוג בקרב הקבוצות השונות צריך להיבחן לאור אופיו, מטרותיו וצרכיו המיוחדים של הצוות או הוועדה.

3. יובהר כי בהתאם להנחיית היועצת המשפטית לממשלה מס' 1.1503 בנושא "ייצוג הולם למגזרים מסוימים", החובה לתת ביטוי בנסיבות העניין, לפי סעיף 6 לחוק שיווי זכויות האישה, חלה גם על מינוי מנהל כללי בגוף ציבורי ובמשרד ממשלתי (ראו גם: בג"צ 2754/02 **שדולת הנשים נ' ממשלת ישראל ואח'**).

ביטוי משמעותי לחובת הייצוג הולם לנשים ניתן לראות גם בהחלטת הממשלה משנת 2014 שאימצה את המלצות הוועדה לקידום נשים בשירות המדינה (ועדת שטאובר), בה הושם דגש רב על הגברת הייצוג ההולם לנשים בתפקידים בכירים בשירות המדינה.

4. במינוי לתפקיד יש להביא בחשבון את עיקרון הייצוג ההולם, ובכלל זה לנקוט אמצעים סבירים, בנסיבות העניין, במטרה לאתר מועמדות מתאימות שכישרוןן הולמים את התפקיד ולשקול אפשרות מינוי לתפקיד. בהקשר זה נקבע בפסיקה, כי לא די בחיפוש "פורמאלי" אחר מועמדת כלשהי, אלא מוטלת חובה ממשית לחפש באופן אקטיבי אחר מועמדת ראויה, לנקוט צעדים פעילים ולעשות את המירב והמיטב להגיע למועמדות מתאימות (ראו למשל, בג"צ 5755/08 **ארן נ' ממשלת ישראל**).

במסגרת אמצעים סבירים אלה, ניתן להסתייע בגופים פנים-ממשלתיים רלבנטיים, כגוף האגף לשוויון מגדרי בנציבות שירות המדינה והרשות לקידום מעמד האישה, וכן בגופים ציבוריים חיצוניים ומקצועיים.

5. כמו כן, קיימת חובת ייצוג הולם גם לקבוצות אוכלוסיה נוספות - סעיף 15 לחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959, קובע כי בקרב העובדים בשירות המדינה, בכלל הדרגות והמקצועות, בכל משרד ובכל יחידת סמך, יינתן ביטוי הולם, בנסיבות העניין, לייצוגם של בני שני המינים, של אנשים עם מוגבלות, של בני האוכלוסיה הערבית, לרבות הדרוזית והצ'רקסית, של מי שהוא או שאחד מהוריו נולדו בארץ, של בני האוכלוסיה החרדית ושל עולים חדשים. חובה זו חלה על כל דרכי הקבלה לעבודה והקידום לעבודה, לרבות משרות הפטורות במכרז ומינויים בפועל, ומשכך חלה גם לגבי משרות בכירות בשירות המדינה, לרבות מינוי מנהל כללי, לפי סעיף 12 לחוק האמור.

6. לבסוף אציין, כי חובת הייצוג ההולם אינה חובה מוחלטת, אלא חובה יחסית, המאזנת בין אינטרסים שונים המונחים על הפרק. במקרה של מינוי מנכ"ל משרד ממשלתי, לצד מתן משקל ראוי לחובת הייצוג ההולם יש ליתן משקל גם לאופיו המיוחד של התפקיד, ולכך שהמינוי נעשה על-פי בחירה אישית ונפרדת של כל שר. בנוסף לאמור, על השרים ועל הממשלה בכללותה לקחת בחשבון, במסגרת כלל השיקולים הרלבנטיים, את הצורך להגיע לתוצאה המביאה לידי ביטוי, באופן רוחבי, את החובה לייצוג הולם בקרב כלל המנהלים הכלליים במשרדי הממשלה.

7. אודה איפוא על מתן דעתכם לאמור בהליכי המינויים שבכוונתכם לבצע במסגרת תפקידכם ;
כן אודה על הבאת הדברים לידיעתם של גורמים נוספים הנוגעים בדבר במשרדיכם.

לסיום אבקש בהזדמנות זו לברככם ולאחל לכם הצלחה רבה במילוי תפקידכם בממשלה
החדשה.

בברכה,

אביטל סומפולינסקי, עו"ד

המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט ציבורי-
חוקתי)

העתקים :

היועצת המשפטית לממשלה
פרקליט המדינה
נציב שירות המדינה
מזכיר הממשלה
המנהלים הכלליים למשרדי הממשלה
המשנים ליועצת המשפטית לממשלה
היועצים המשפטיים למשרדי הממשלה